Surdopedagog Specjalista posiadający wykształcenie w zakresie surdopedagogiki. Pedagog specjalny mający odpowiednie kwalifikacje uprawniające do pracy z osobami z uszkodzeniami słuchu. Zajmuje się nauczaniem i wychowaniem dzieci z uszkodzeniami słuchu. W klasyfikacji zawodów i specjalności określany jest jako nauczyciel głuchych i niedosłyszących. Znajduje się w grupie nauczycieli szkół specjalnych, zaliczanych do specjalistów nauczania i wychowania. Surdpedagodzy pracują w szkołach i przedszkolach dla dzieci niesłyszących i słabosłyszących, poradniach Polskiego Związku Głuchych oraz poradniach psychologiczno-pedagogicznych. Jako nadrzędny cel pracy surdopedagoga wymienia się przygotowanie osób z wadami słuchu do samodzielnego życia oraz funkcjonowania w warunkach zmienionych na skutek deficytów percepcyjnych. Wśród zakresów jego działań wymienia się takie jak: profilaktyka (zapobieganie pogłębiania się wady słuchu i jej skutków), kompensacja (wyrównywanie możliwości rozwojowych, wykorzystywanie innych zmysłów), korektura (poprawianie zachowań zakłócających proces kształtowania się mowy, wykorzystywanie urządzeń technicznych w odbiorze dźwięków), usprawnianie (wychowanie i trening słuchowy, maksymalne udoskonalenie funkcji słuchowych oraz funkcji innych zmysłów), dynamizowanie (aktywizowanie psychiczne jednostki). Surdopedagog zajmuje się diagnozowaniem, terapią i wspomaganiem rozwoju dzieci i młodzieży słabosłyszącej i niesłyszącej, również współpracą z nauczycielami i rodziną.
Surdopedagog to pedagog specjalny. Zajmuje się zagadnieniami wychowania i nauczania głuchoniemych, a także ich rodzin i otoczenia. Dział surdopedagogiki obejmuje także profilaktykę, diagnostykę i poradnictwo osobom z grupy ryzyka.
Celem działań takiego pedagoga jest przywracanie sprawności uszkodzonego zmysłu słuchu oraz przywracanie sprawności psychicznej przez usprawnianie procesów poznawczych.
Surdopedagog to specjalista zajmujący się uczeniem, terapią, diagnozowaniem i wspomaganiem rozwoju dzieci i młodzieży słabosłyszącej i niesłyszącej. Prowadzi zajęcia dydaktyczno-wychowawcze i opiekuńcze z dziećmi i młodzieżą głuchą w: przedszkolach, szkołach podstawowych, gimnazjach, szkołach ponadgimnazjalnych i ośrodkach szkolno – wychowawczych dla głuchych, przy wykorzystaniu aparatury słuchowej, języka migowego, alfabetu palcowego
oraz mowy dźwiękowej, w celu opanowania przez uczniów wiadomości i umiejętności przewidzianych programem nauczania; przygotowuje uczniów głuchych do pełnego uczestnictwa w życiu wśród ludzi słyszących.
Zadania surdopedagoga:

• prowadzenie zajęć dydaktyczno-wychowawczych i opiekuńczych w ramach przewidzianych programem nauczania przedmiotów ogólnokształcących, takich jak: język polski, plastyka, historia, geografia, biologia
z higieną, matematyka, fizyka itp.;

• prowadzenie różnego rodzaju rewalidacji indywidualnych, takich jak: zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, zajęcia korekcyjne zmierzające do usuwania wad i zaburzeń mowy i jej doskonalenia, a także zajęć mających
na celu usuwanie wad postawy i doskonalenie sprawności fizycznej;

• planowanie procesu dydaktyczno-wychowawczego w ramach nauczanego przedmiotu (opracowywanie rozkładu materiału, dostosowywanie treści do możliwości uczniów), opracowywanie konspektów;

• planowanie i przygotowywanie pomocy dydaktycznych (ilustracje, plansze, modele, etykiety, filmy, kasety video itp.), niezbędnych do realizacji treści kształcenia w danym przedmiocie;

• opracowywanie narzędzi pomiaru osiągnięć uczniów;

• diagnozowanie osiągnięć szkolnych uczniów i umiejętne zapobieganie występowaniu niepowodzeń;

• tworzenie warunków do udziału uczniów w różnych formach aktywności społeczno-kulturalnej i samorządności;

• wdrażanie uczniów do samodzielnej pracy, rozwijanie ich zainteresowań, kształtowanie pożądanych postaw, wyzwalanie aktywności uczniów głuchych w pracach społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych;

• wypełnianie obowiązków wychowawcy klasy, troska o ogólny poziom wychowywanej klasy, rozwój mowy, uspołecznienie, dyscyplinę, czytelnictwo uczniów oraz działalność organizacji uczniowskich;

• stosowanie wobec uczniów różnych form opieki i podejmowanie działań na rzecz poprawy warunków materialnych i wychowawczych dzieci głuchych;

• współpraca z rodzicami uczniów głuchych i pozyskiwanie ich do współdziałania na rzecz klasy i szkoły;

• organizowanie w sposób racjonalny czasu wolnego uczniom głuchym;

• podejmowanie działań zmierzających do właściwej orientacji szkolnej i zawodowej uczniów;

• doskonalenie kwalifikacji poprzez uczestniczenie w różnych formach doskonalenia i samokształcenia.

Surdopedagogika Subdyscyplina pedagogiki. Dział pedagogiki specjalnej zajmujący się problematyką wychowania i kształcenia osób z uszkodzeniami słuchu. Określana również jako jedna ze specjalności pedagogiki specjalnej. Surdopedagogika swym zakresem obejmuje teorię (opracowanie teoretycznych podstaw postępowania rewalidacyjnego) i praktykę (opracowanie metod i technik pracy rewalidacyjnej oraz poszukiwanie skutecznych form opieki). Podmiotem jej działań są dzieci i dorośli z różnymi stopniami i rodzajami uszkodzeń słuchu, zarówno głusi, jak i niedosłyszący, także osoby ze współwystępującymi z wadą słuchu dodatkowymi upośledzeniami. Charakter rewalidacji
osób z uszkodzeniami słuchu ma charakter interdyscyplinarny. Do nauk współdziałających z surdopedagogiką należą: audiologia, psychologia, lingwistyka, psycholingwistyka, socjologia, logopedia.
Słuch pogarsza się z wiekiem - o tym doskonale wiemy i stale jesteśmy przestrzegani i sami ostrzegamy swoje dzieci przed zbyt głośnym słuchaniem muzyki. Co jednak, gdy słuch pogarsza się z innych przyczyn lub też jest uszkodzony na tyle, że słyszymy słabo lub nawet wcale? Nauczaniem, wychowaniem oraz rehabilitacją osób z uszkodzonym słuchem zajmuje się specjalistyczna dziedzina pedagogiki, zwana surdopedagogiką.
Świat osób niedosłyszących i głuchych
Żyjemy w hałasie: słuchamy muzyki, rozmawiamy, krzyczymy, śpiewamy, słyszymy odgłosy za oknem, mowę spikera w telewizorze. A co byłoby, gdybyśmy żyli bez tego, gdybyśmy słyszeli słabo lub wcale? W takim świecie żyją głusi i niedosłyszący, osoby, które straciły lub tracą słuch w wyniku choroby czy czynników zewnętrznych, np. urazu. Osób z uszkodzeniami słuchu stale przybywa, co związane jest zarówno z postępem cywilizacyjnym, w tym dostępem do urządzeń elektronicznych, jak również schorzeń, które powodują pogarszanie się słyszenia. Na co dzień nawet nie zdajemy sobie sprawy, jak wiele rzeczy dociera do nas przez uszy, jak wiele informacji w ten sposób uzyskujemy. A gdybyśmy mieli teraz to wszystko stracić? Jak radzą sobie osoby z ograniczonym słuchem? One również słyszą ale inaczej. Bodźce docierają do nich za pośrednictwem innych, nieuszkodzonych zmysłów, głownie przez wzrok, dotyk, smak oraz zapach. Osoby z zaburzonym słuchem, podobnie jak osoby niewidome, mają bardzo wyczulony zmysł dotyku, porozumiewają się bowiem za pomocą gestów, w tym języka migowego. Ponadto, osoby głuche, w tym osoby, które utraciły słuch w ciągu życia, nierzadko czytają z ruchu warg, pod warunkiem, że druga osoba mówi dostatecznie powoli. Tak więc pozostałe zmysły stają się ich przepustką do naszego świata: świata pewnego dźwięków, hałasów, muzyki i… głosu. To właśnie zadanie dla surdopedagogiki: pomoc w odnalezieniu się osobie z uszkodzonym słuchem we współczesnym świecie i umożliwienie jej funkcjonowania na jak najlepszym poziomie.
Cele i zadania surdopedagogiki
Surdopedagogika zajmuje się wspieraniem osób z uszkodzonym słuchem, czyli osób niedosłyszących oraz głuchych. Ze względu na głębokość uszkodzenia wyróżniamy osoby z niedosłuchem stopnia lekkiego, umiarkowanego, znacznego oraz głębokiego. Istnieje także klasyfikacja ze względu na lokalizację uszkodzenia, na niedosłuch przewodzeniowy, gdzie uszkodzony jest przewód słuchowy lub ucho środkowe, niedosłuch odbiorczy, czyli ślimakowy oraz mieszany. Z kolei osoby głuche dzielimy na osoby z głuchotą wrodzoną oraz nabytą. W związku z tym zadania surdopedagogiki obejmują proces nauczania, wychowania oraz rehabilitacji. Po pierwsze, surdopedagogika zajmuje się przywracaniem sprawności słuchu na tyle, na ile to możliwe, czyli naukę języka migowego czy czytanie z ruchu warg. Po drugie, jej zdania koncentrują się wokół stymulowania rozwoju procesów poznawczych, mimo zaburzenia słyszenia.
Edukacja i rewalidacja osób z uszkodzeniem słuchu
Surdopedagogika obejmuje zarówno proces uczenia, jak i wychowanie oraz wspieranie stosowanej rehabilitacji. W przypadku nauczania mamy do czynienia z dostosowywaniem metod edukacyjnych do potrzeb i możliwości osób z zaburzeniami słuchu. Osoby z lekkim, a nawet umiarkowanym niedosłuchem, w tym osoby z aparatami słuchowymi, mogą z powodzeniem uczyć się w szkołach masowych, zgodnie z programem kształcenia specjalnego dla osób z niedosłuchem, który wdraża się na podstawie orzeczenia z powiatowej poradni psychologiczno-pedagogicznej po przeprowadzaniu kompleksowych badań specjalistycznych. Dzieci do rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej mogą korzystać również z wyspecjalizowanych zajęć z zakresu wczesnego wspomagania rozwoju. Osoby z poważnie uszkodzonym słuchem oraz osoby głuche uczą się w specjalnych ośrodkach, gdzie warunki, formy oraz metody nauczania przystosowane są do ich możliwości. Zajęcia prowadzone są z wykorzystaniem języka migowego, przekazywane wiedzy bazuje na pozostałych zmysłach, w tym wzroku czy dotyku. Niezwykle istotne jest bowiem wszechstronne stymulowanie rozwoju poznawczego mimo uszkodzonego wzroku. Osoby z uszkodzonym słuchem swobodnie korzystać mogą ze zdobyczy współczesnej techniki, mogą oglądać filmy z lektorem, korzystać z telefonu komórkowego, komputera, a nawet… słuchać muzyki! Pamiętajmy, że sam wielki kompozytor Ludwik van Beethoven pod koniec swojego życia był niesłyszący, co nie przeszkodziło mu skomponować doskonałych dzieł. Dziś osoby niesłyszące mogą słuchać muzyki pozasłuchowo, czyli dzięki wykorzystaniu doznań czuciowych. Jest to przedmiotem zainteresowania psychologii muzyki. Mimo tych różnorodnych osiągnięć, surdopedagogika zmaga się z wieloma trudnościami w procesie rehabilitowania osób z uszkodzonym słuchem.
Trudności w rehabilitacji osób z uszkodzonym słuchem
Osoby niedosłyszące lub głuche, mimo dobrej stymulacji oraz dostępu do szeregu nowatorskich rozwiązań technologicznych, nadal odczuwają skutki swojej niepełnosprawności. Są to zwłaszcza problemy natury emocjonalnej, związane z poczuciem bycia innym, czasem gorszym.
Przejście do świata ciszy: szok i rozpacz
Nie zdajemy sobie sprawy, jak słuch ważny jest w naszym życiu, dopóki go bezpowrotnie nie utracimy. Osoby, które utraciły zdolność słyszenia w ciągu życia są zrozpaczone, czują, że na zawsze utraciły kontakt ze światem, który przecież w dużej mierze porozumiewa się za pomocą dźwięków. Nie wyobrażają sobie, że można żyć w ciszy: bez rozmów, muzyki. Pojawia się szok, rozgoryczenie, trudności w zaadaptowaniu się do nowej sytuacji. Jest to zupełnie zrozumiałe ale niezmiernie istotne jest w tym wypadku wsparcie w odnalezieniu równowagi i przeformułowaniu swojej tożsamości: z osoby zdrowej na niepełnosprawną, niesłyszącą. To ważne zadanie dla surdopedagogiki, która musi opracować model wsparcia dla osób, które utraciły słuch.
Nie rozumie mnie, bo nie umie migać.
Osoby niedosłyszące mogą w swoim środowisku porozumiewać się bardzo sprawnie, czy to z pomocą języka migowego czy poprzez czytanie z ruchu warg. Niestety na zewnątrz nie jest już tak łatwo, świat dźwięków wydaje się osobom niedosłyszącym nieprzystępny. Jak bowiem porozumieć się z przechodniem czy sprzedawcą, który do nas mówi ale jednocześnie nie zna języka migowego? Osoby niesłyszące nierzadko wycofują się z życia społecznego ze względu na bariery komunikacyjne z osobami zdrowymi.
Kto zechce osobę głuchą?
U osób z uszkodzonym słuchem pojawiają się również problemy, podobne jak w przypadku innych niepełnosprawności: czy moja ułomność nie będzie problemem w znalezieniu partnera i założeniu rodziny bądź znalezieniu pracy? Jak wpłynie ona na postrzeganie mnie w rodzinie czy gronie znajomych? Nie mniej jednak, dobrze rehabilitowana i odpowiednio stymulowana osoba z niedosłuchem czy głuchotą można funkcjonować na wysokim poziomie i żyć praktycznie jak osoba pełnosprawna.
Zupełnie inny świat
Osoby głuche słyszą ale inaczej, nie mniej jednak żyją w świecie nieznanych nam, ludziom słyszącym, dźwięków. Nie słyszą lub nie dosłyszą ale to nie znaczy, że nie słuchają. Surdopedagogika ma więc za zadanie wniknąć do ich świata i umożliwić funkcjonowanie na jak najlepszym poziomie, aby osoby z uszkodzonym słuchem korzystały ze swojego potencjału bez ograniczeń.

Przedmioty
Diagnostyka w pedagogice specjalnej, Elementy surdopsychologii, Elementy lingwistyki edukacyjnej i psycholingwistyki rozwojowej, Aktualne problemy edukacji i rehabilitacji osób ze sprzężoną niepełnosprawnością słuchową, Zasady rehabilitacji i edukacji osób dorosłych z niepełnosprawnością słuchową, Zasady wspierania rozwoju i uczenia się dzieci i uczniów z niepełnosprawnością słuchową w edukacji włączającej, Pedeutologia surdopedagogiczna, Podstawy metodyki wychowania językowego i nauczania języka fonicznego u osób z dysfunkcjami słuchu, Zasady pracy opiekuńczo wychowawczej w przedszkolu, szkole, placówce systemu oświaty, Emisja głosu